

Előfizetési árak helyben
 Egy évre 14 korona.
 Fél évre 7 korona.
 Negyed évre 3.60 fillér.
 Egy óra 1.20 fillér.

Vidéken:
 Egy évre 18 korona.
 Fél évre 9 korona.
 Negyed évre 4.50 fillér.
 Egy óra 1.50 fillér.
 Egyes szám ára 4 fillér.

NAPLÓ

POLITIKAI NAPILAP.

HIRDETESI DIJAK:

Nyilttér sora: 50 fillér. — Üzleti hirdetések megállapodás szerint. — Apró hirdetések: Egy szó 4 fill., vastagabb betűvel 8 fillér.

A szerkesztőség és kiadóhivatal Jókai-utca 15. szám alatt van. — Kéziratokat nem ad vissza a szerkesztőség.

TELEFON-SZAM: Szerkesztőség: 503
 Kiadóhivatal: 379.

A közönséghez.

E hó 26-ától a „NAPLO” átalakításon ment át. Nem reggel, hanem délután jelenik meg. Ez az átalakulás azonban csak külső változást jelent, de a lap szellemében, irányában és tartalmában nem hagy nyomot. Ezzel is a közönségnek akarunk szolgálatot tenni, mert célunk megtalálni az eddig tapasztált érdeklődést és kiérdemelni azt a jövőben is.

Fokozott buzgalommal igyekszünk azon, hogy a közönségnek olcsó, jó és megbízható lapot nyújtsunk.

Lapunk ezután is az eddigi terjedelemben jelenik meg. Az előfizetési árakat leszállítottuk. És pedig

egy szám ára 4 fillér.

Előfizetési árak helyben:

Egész évre 14 Kor.
 Egy félévre 7 ”
 Egy negyed évre 3.60 ”
 Egy óra 1.20 ”

Vidéken:

Egész évre 18 Kor.
 Félévre 9 ”
 Egy negyed évre 4.50 ”
 Egy óra 1.50 ”

Rovataink az eddigiek maradnak, de a távirati tudósításunk

még az eddiginél is gazdagabb lesz és az országos és külföldi eseményekről részletességgel még azon a napon fogunk tudósítani, különös figyelemmel leszünk a vidéki életre, melynek minden nevezetesebb mozzanatáról lehető hiven és gyorsan számolunk be.

Szerkesztőségünk jelentékeny új erővel gyarapodott s hiszszük, hogy olvasóink minden méltányos igényét ki fogjuk elégíthetni.

E hitben egy erdélyi lap hivatásának teljes tudatában, a kötelességteljesítés komoly elhatározásával kérjük a közönséget, hogy az áprilisi évnegyed küszöbén lapunkat támogassa.

A NAPLÓ

szerkesztősége és kiadóhivatala.

A jövő nemzeti politikája.

A magyar nemzeti aspirációk teljességét a mai nemzedék előtt; az u. n. tiszta personál unió képviseli. A minket Ausztriához fűző közjogi kapcsolatnak az az alakja, mely az uralkodó személyének közösségén kívül semmi más közösséget nem ismer.

A függetlenségi párt eddig a personál unió pártjának is tekintetett. Maga a párt tartózkodott ugyan a personál unióra való törekvésnek programjába való bevetelétől, de vezérének nyilatkozataiból megállapíthatóan a párt törekvéseinek lényege körülbelül ebben foglalható össze. És szinte természetes is, hogy látva a már közjogi alapon kifejlődött tényleges állapotot, a nemzeti aspirációk egyuttal már alapjában is lényegesen eltérő törekvésére irányultak.

Néhány évvel ezelőtt azonban ez a kérdés fordulatot vett. Rákossy Jenő a Független Magyarország ideálja mellé és azal szemben odaállította a nemzeti törekvések csúcspontjául az imperialis politikát.

Hoitsy Pál tudományos rendszerbe foglalta ennek kifejtését. Közben pedig elhangzott a jelszó „a monarchia sulypontjának áthelyezéséről.”

Midőn legujabban azt olvastam egyik lapban, hogy Széll Kálmán a király előtt, kihallgatása rendén a közös pénzügyminiszterium Budapestre való áthelyezését hozta javaslatba: külsőleg is konkrétizálva láttam ezt a röpke jelszót.

Álljunk meg tehát előtte egy néhány percre!

Bizonyos dolog, hogy a personál unió hiveinek gondolko-

dásában, ennek a közjogi kapcsolatnak alkatelemeként a két állam, mint külön egység szerepelt. Ugy képelték t. i. a dolgot, hogy egyfelől Magyarország áll mint szövetséges társ az ő egységében, másfelől az osztrák örökös tartományok, mint egység Természet szerűen következik most már ebből, hogy a föderalizmus elemeinek vegybontó hatása alá került Ausztria nehezen illeszthető be a personális unió hiveinek gondolatvilágába. A dinasztia hatalmi szempontjából pedig minden esetre komplikáltabb a personál unióra való törekvés sikere által keletkezhető új helyzet, mint volt addig, míg az örökös tartományok, mint egység jöttek számításba.

A centrifugális erők érvényesülése, mely Ausztriát a korábban még megőrizhetőnek vélt, bár igen problematikus államegység darabokra törése mellett, egymással csak laza összefüggésben levő részek föderációjává tette: ugy a dinasztia, mint a magyar állam szempontjából szükségképpen hozzá kell tehát hogy járuljon a politikai gondolkodás átalakulásához.

A dinasztia nézve u. i. hova-tovább inkább mellőzhetlen érdeké lesz egy oly fél e pont keresése, melyhez a bomlás-

A „NAPLO” tárcája.

Halottégetés Milanóban.

Irta: Domokos László.

A milánói don karsu boltivei alatt titokzatos, sejtelmes hanghulámok reszketnek a komor félhomályban: Bach oratoriumának végső akkordjai. Egy áhitatos lélek derült megalázkodása, az ujjongó örömeinek mélységesen őszinte, egyszerű haldoklása: vontatott átmenet a csönd nyugodt föntségébe. A csucsives ablakokon aranyos sugárkévek szűrődnek be és narancssárga foltokat vetnek a fehér márványfalakra.

Tovább, tovább, — susogja bennem az ismeretlen után való vágy, — mult századok hitének koporsója ez: menj és lásd a jent!

Igen, igen, a jelen után vágyom. Ez a csudálatos templom a maga komoly tisztaságával csak a szépezzésemet ragadta magával; ezer boltive, mely harmónikus, gyönyörű hajlással mutat az ég felé, a katonurok kisimult bájával, a tagozás mesteri ökonomiájával ujjongó viharoként rázza meg a lelket, de hitet nem olt beléje. Az ember erejét, az építő izlés finom kristályosodá-

sát csodálom, a lélek bátorságának sugárzó növekedését érzem, Istentől nem beszél itt senki, csak a pap.

Odakünn a nyüzsgő világban tompa morajlással bug végig az utcákon az élet nyers lárma. Boldog nép, melynek ereje nem merül ki egy nagy város életerejének folytonos táplálása által! Milanó egy kis Páris. Napoleon diadaikaput emelt azon az uton, mely Páris felé vezet s melléje ó-római amitéatrumot építtetett, mintegy jelezvén az élet termő forrásokat, melyek Milanóban a latin nemzeti hagyományokat a modernül finom gall szellemmel egyesíték.

A széles, eleven via Dante-n száguldó villamos röpit ki halottak birodalmába. Ott kerül el a lombard főváros nagy temető-kertje: a Cimitero Monumentale. Főportálja széles, bizarr, nehézkes építmény, mely csucos középrészével olyan, mint óriás keselyű: komor nyugalommal ül az örökkévalóság beáratata fölött és szárnyait hosszan elnyujtva, bus merengéses borítja rá a lágy anyaföldre. Van benne valami keleties, bizánci, pittoreszk elem; a szemléltét szorongó érzéssel tölti el s egyben fölmagasztosítja.

Oszlopos árkádon át lépünk az enyészett kertjébe. Az első benyomás, a mi meglep: a márvány tömegek tulnyomóan fehér alapónusának a ciprusok haragos zöldjével éles ellentétben való ölekezése. Kápolnaszerű, kicsiny márványpaloták szegik be a látóhatárt, melyeknek masszív tömegei közül, mint merész felkiáltó jelek, sudár ciprusok csipkézett lombkoronái törnek elő és erősen szaggatott, de finoman egybefolyó vonalat rajzolnak az azuros ég alá. Eszembe jutnak a mi gyönyörű jegenyéink, melyek a Balaton környéken, Zalában, Somogyban a hófehér utakat beszegik; ha a mi embereink is ugy szeretnék a szépet halálukban, mint ezek itt, milyen boldog társa lehetne a jegenye a temetői fűznek! Az örökké susogó, rezgő, beszédes mesemondó a halgatagban földre boruló szomorúságnak . . .

A tágas előtérben nem köti a szemét se épület, se fa. A sirokat itt széles márványlap fedi, mely egészében a földön hever; a hagyományos dombnak nyoma sincs sehol. Arra fölfelé, német helyeken s természetesen minálunk is, az emberek nem tudnak szabadulni a sirkövek szűkülő prima-alakjától melyet még monotonabbá, osto-

bábbbá tesz a toma piramidális felső záródása. Az olaszok az ő széles csiszolt márványlapjukat egyszerűen lefektetik a sima földre, ráirnak egy nevet, körülülítetik törpe élősövénynyel vagy borostyánnal, — s azzal kész a sir. Itt-ott fantasztikus, vagy hagyományos allegoriák, szárnyas angyalok, szemüket elfedő nemtők, térdelő bronzgyermek merengenek a porladó hamvak fölött; de valamennyin többkevesebb művészi tisztasággal ömlik el a megrögzített motívum eredeti bája. Egy olasz temetőben sincs annyi szobor, mint a milánóban.

A kripták kápolnaszerű felépítményei mind nemes anyagból valók. Gránit, bazalt, égetett agyag kivételesen sem fordult elő. Márványból van minden; a kapuk finom bronz ötvösmunkák, vagy kovácsolt vasdomborművek, itt-ott acélos verettel, vörösréz csapokkal. A reliefek már ritkábbak. Valamennyi monumentális emlékmű között legszebb egy miniatűr gula, hatalmas, szürke márványtömbökből rakott, melynek négy sarkán négy százados ciprus mereng. — Egyiptomi motívumokból vert, csodálatosan finom és modern bronzkapuja fölött néhány titokzatos,

nak indult Ausztria különböző részeinek lehető összefüggését oda fűzheti. És Magyarországra megszűnik veszedelmes lenni a közjogi kapcsolat mai alakja, ha az annak létet adó két elem: a dinasztia abszolutisztikus tendenciája és az osztrák népek kizsákmányolási vágya nem tud az egységes Ausztriára, mint háttérre támaszkodni. Így lép előtérbe a perszonal unionális törekvés gyakorlati jelentőségének elhomályosulásával lépést tartva, a hatalmi súlypont áthelyezkedésének kérdése.

Maga az idea különben egyáltalán nem új. Mint jó tanács, ott szerepelt már Savoia Eugénnek III. Károlyunkhoz intézett emlékiratában. Később fellelevenült abban a beszélgetésben, melyet Königrätz után I. Ferenc József Bismarckkal folytatott. Mindaddig azonban csak jelszó volt, míg az osztrák bomlás nem adott neki aktuálitást. Hogy ma már gyakorlati jelentőséget képvisel, azt a Széll Kalmánnak tulajdonított terv is igazolja. És úgy látszik nekünk, hogy a jövő nemzeti politikája ebben az irányban fog kialakulni.

Európa mai nemzetközi viszonyai sokkal inkább látszanak kedvezni ennek, mint a perszonal unió eszméjének, vagy plane az osztrák németiség mesterséges és többé fenn nem tartható szupremáciájára alapított mai közjogi alakulásnak.

Dr.

A NAPLO telefonszáma:

Szerkesztőség: 503.

Kiadóhivatal: 379.

egyszerű betű áll. Az ember szinte fölsóhajt: be kár, hogy idegeneknek tilos a bemenet!

Valóban: a világ egyik legszebb kertje a Cimitero. Szébb még a firenzei San Miniato kolostor temetőjénél is, mely dombon áll s napfényes ragyogásban az arnparti örök város fölé emelkedni látszik.

Ebben a környezetben e meghatározó és lebilincselő bűbáj közepette áll a halottégető. Egyszerű, igénytelen görög épületesek, mely inkább pavillonok, mint krematóriumok a benyomását kelti.

Előtte viharossá korbácsolja a lelket a gyötrelmes erőszakos, szédületesen nagy érzések egész raja. Magamban sokszor elképzelt em ezt a képet, mikor a Bacon filozófikus ábrándjai, meg az ösztönszerű sejtések kívánatos jó gyanánt rajzolták szívembe az euthanasia fogalmát. Egész külön hitvallás az, mely egyfelől az eu (szép), másfelől a thanatos (halál) forrásaiból meríti rajongásszerű erejét. De a képzelet a maga zabolátlanságában inkább szereti az ornamentális részletek halmozását, mint az összbenyomás komoly fenségét s talán nem is lehet az egyszerű, tiszta természetesség báját határozatlan képzetek révén szerezni meg. Hiszen a szép-

Széljegyzetek egy pár ujság-cikkhez.

Kolozsvár, márc. 28.

(Közjog és parlamentarizmus.)

Kivonatossan ismertettük Pap Zoltánnak az „E—s”-ben írott cikkét, mely a nemzeti küzdelem céljából a valódi parlamentarizmus megteremtését állítja oda. Már az ismereteskor megjegyeztük, hogy Pap Zoltán körülbelül téved a megvalósítandó feladat sorrendjének felállításánál, mivel a logika törvényénél fogva előbb kell megvalósítani a valódi parlamentarizmusnak, mely aztán eszköz lenne a nemzeti küzdelem céljainak biztosítására. Beösmernük azonban, hogy apodiktikus véleményt nyilvánítani ebben a kérdésben alig lehet. Circulus vitiosus-ba ütközik itt is, mint általában a magyar politika egész vonalán. Mert nem lehet szemet hunynunk az előtt sem, hogy parlamentarizmusunknak mai alakulását a parlamenti szervek csonkasága idézi elő. A közjogi kapcsolatnak 1867-ben létesített rendezése szűk térre szorította a parlamenti ellenőrzést, mert kivette annak közvetlen befolyása alól az u. n. közös ügyeket, vagy legalább is redukálta ezeket vonatkozóan a parlamenti szervet természetesen szerinti megillető befolyást. Nagy kérdés vár most, hogy a csonka hatáskörű parlament legalább megtudhat-e felelni *külsőleg* is a valódi parlamentarizmus feltételeinek? Ma már mindenestre úgy áll a kérdés és ez igazolja a Pap Zoltán elméletileg kétségtelen tévedését, hogy a közjogi helyzetnek a nemzeti szellem követelményei ellenében fejlődött gyakorlati érvényesülése által keletkezett kontroversiókat el kell oszlatni s olyan helyzetet kell teremteni, mely a közjogi vitákat az aktuális politika

köréből kiselejtezi. Ezzel tagadhatatlannal nagy lépést teszünk a valódi parlamentarizmus feltételeinek megteremtésére. E mellett azonban még mindig kérdése marad, hogy nem lehetett volna-e korábban többet tenni a parlamentarizmus tisztultabb alakjának biztosítására, különösen egy helyesebb alapon pártalakulás megteremtésére, a mi közjogi viták nélkül is előnyösen folyt volna be a közjogi sérelmek dolgának rendezésére.

(A függetlenségi párt a jövőben.)

Mezey Ernő — mint erről megemlékeztünk — Apponyinak a függetlenségi párthoz való viszonyaival foglalkozott legújabbán. Cikkében rámutatott arra, hogy a helyzet a függetlenségi pártból ma kettős irányu politikát követel. Olyant, hogy — mint Mezey mondja — a párt könnyen a kétértelműség Jánus arcát viselőként tűnhetik fel. Konstatáljuk, hogy mi már néhány héttel ezelőtt láttuk a helyzetnek ezt az alakulását. Meg is irtuk véleményünket a „Függetlenségi párt a jövőben” című vezércikkünkben. De megirtuk azt is, hogy ennek a nehéz és nehézsége által a párt élet-erőit sorvasztó feladatnak mai alakulásában ez a párt nem fog megfelelni. Szükség lesz tehát a seceszióra, mely a pártkereteket a mai pontoktól tovább fogja tolni. Mezey ezt ugyan nem írja, de gondolatmenete sejtetni enged, hogy ő is érzi.

A politikai válság.

— Saját tudósítónktól. —

— márc. 28.

Külpolitikai szempontok.

Hogyan készítik az ugorkasalátát? Lehántják az ugorka héját, ecetbe teszik, vékony darabokra

szeletelik, megsózzák, olajat öntenek reá, megborsózzák, jól össze-rázzák, azután az egészet kihajítják az ablakon.

A király is meghallgatta a tizenhat tanácsost, lehántotta róluk a külső burkot, ecetbe tette komor haragjukat, vékonyra szeletelte programjukat, kivette a savát-borsát beszédüknek, összekeverte mind a tizenhat programot, — azután kihajította az egészet az ablakon.

Mert ismét más tanácsadók vannak a király körül. A legnagyobb jelentőségű a Szögyény-Marich László berlini nagykövet kihallgatása. Ezzel a kihallgatással kapcsolatban híre járt, hogy Szögyény lesz az az államférfi, a ki átmeneti kabinetalakításra vállalkozik. Ha így volna, akkor a veszedelem még nem volna a legnagyobb, mert Szögyény egyénisége és politikai jelleme meglehetősen garancia az iránt, hogy abszolutisztikus törekvésektől nem kell tartani, mert ilyeneknek támogatására Szögyény nem volna kapható. A „Neue Freie Presse” vezércikkben foglalkozik a Szögyény kihallgatásánál és azt mondja, Szögyény nem igen fog vállalkozni kabinetalakításra, de a királynak beléhelezett bizalma, Szögyény széles politikai látóköre, ugy a mint a külpolitikai viszonyok alapos ismerete meghívásának minden más magyarázatát fölöslegessé teszik. Azt mondja továbbá, hogy Szögyénynek nagy része volt a német kereskedelmi szerződés megkötésében és valószínűleg arra nézve is tájékoztatni fogja a királyt, hogy minő vonatkozásai vannak a magyar válságnak az európai államokkal és különösen a német birodalomhoz való viszonyunkban. A „Neue Freie Presse” a magyar ügyekre kedvezőnek mondja Szögyény aktióját, ki hazafias gondol-

ség a valóságban mindig nyugalommal párosul, míg a képzeletben szárnyakat kap és lüktető sietéssel, lázas forrongással emelkedik a szenvedély magasságáig, hogy tozódók gyönyörben párosítsa a pompát a színnel, az erőt a féltelenséggel, a tömeget az óriási arányokkal, a vágyat a végtelenségig.

Egy hatalmas, centrális bazilikát képzeltem, melynek kupoláját felhők ölelik. Sötét hajójában a nép ezrei állanak szorongva, halotti csöndességében. És a szentély előtt föltűnik egy óriási kőmede, melyet szelid karitidák tartanak; öléből békés láng csap föl és a papok a szentségimádás áhítatával, csöndesen, zaj nélkül beléemelnek egy fekete koporsót. Most bugó orgonaszó reszketteti meg a levegőt, Beethoven bus gyászindulója vonagló fájdalommal kap bele a szívekbe, a magasra emelt medencéből vörös lángoszlop csap föl és fekete füstfelhő gomolyog a kupola csucsáig.

Szó nem hallatszík; mélységes, nyugodt csönd és a csöndben belélsíró orgona melankóliája az egész imádság. És a lángoszlop fényre ott vibrál a falak homályos tükörén, a sápadt arcokon, a csil-

logó szemekben. De a szárnyaló ének ismét visszaesik a mély lassuba, megtörik, elfárad, minő jobb ban, jobban elpihen s a tűz parázsa már csak e boltozatra füst egy vérvörös, kerek foltot.

Ezekből a lázas álmokból tehát semmi, de igazán semmi se valósult meg. A krematórium olyan egyszerű és ártatlan, kicsi épület, hogy ember legszívesebben nyaralót sejtene benne. A terraszán még is van valami, ami nyugtalanságot kelt. Néhány etruszk amfora, amolyan ködedény, mint a milyenek a patikák polcain sorban állanak. Alattuk egy név, meg két évszám. Ebben a gondolatba nehéz beléhelezkedni. Hogy az az apró ködedény, meg ez a név, egy egész életet jelentene.

Az épület nyitott előcsarnoka nagyon sajtóságos. Falait tiszta márványból valók, de a padlótól a mennyezetig sok száz négyszögre vannak osztva. Egy-egy márványlap területe mintegy másfélszer négyszögcentiméter; mindeniknek a bal felső sarkában van a sorszám, a közepén pedig az epitáfium. A márványlapok kiemelhetők helyükről s a falban támadt üregben látható az elégetett hamvak parányi koporsója: nagyobbbrészt bronz szekrényké, de lehet közöttük ezüstládikát,

meg cserépedényeket is találni. Az előcsarnok két oldalán két nyitott fülke áll a nevesebb halottaknak. Itt mellszobrok, ezüst koszorúk, finom ötvösmunkák is található. A hamvedrek alakja a legváltozatosabb: van közöttük levantei, arabesk-diszítési, vagy sima atruszk amfora, modern Tiffay-váza, bájos kékségű, karsu dán porcellán.

A halottamvasztó szentélye az előcsarnokból nyílik. Szoba nagysága, felső világi ásu, tiszta helyiség, melyből egy írószobába lehet lépni. Máglyáról, hamvasztó medencéről szó sincs. Csak az egyik falban van nagy, súlyos, erősen pántozott vasajtó. Közönséges pékműhely ez.

Halottat hoznak. Egyszerű kocsi áll meg a pavilon előtt, arról le emelik a koporsót. A gyászoló közönség, mintegy nyole-tíz ember, bejő az előcsarnokba és a temetést rendező család fő ányujtja az anyakönyvi kivonatot. A nivatalkok bevezeti őt az írószobába s míg a többiek csöndesen várnak, szót értenek az anyagi kérdésekben. Parádé, pap, ének, egészen fölösleges. A dolog felettségét elintézik a matrikulával, másik felerészét a krematórium előnyével s azzal következik a halottégetés. Nem

kodását többször megmutatta. Így mint az idézett mondja, neki lehet köszönni a chlopi hadparancs után megjelent manifesztumot.

Szögyén Marich László akciójáról tudósítónk a következőket jelentti:

Szögyény Marich László berlini osztrák magyar nagykövet tegnap délután 4 óra hosszat tárgyalt Tiszával, Andrásyhoz közelálló körök beszélik, hogy Szögyény-Marich szereplése végzetes és vészthozó lehet a nemzetre, mert Szögyény nem a nemzet, hanem Vilmos császár álláspontját fejtette ki a király előtt, Vilmos császárról pedig kiderült, hogy nem nagy magyarbarát.

Erre vall a Kossuth Lajos temetése, alkalmával tett ama kijelentése, hogy ő nem engedett volna meg fővárosában ilyen dolgot.

Kiderült továbbá, hogy Vilmos császár a chlopy-i hadparancs értelmi szerzője.

A Berliner Tageblatt rólunk.

Ebből az alkalomból, mint a német közvélemény jellemzőjét a legtekintélyesebb német napilapnak a „Berliner Tageblatt“-nak a magyar politikai helyzetre vonatkozó fölötté érdekes véleményét.

A „Berliner Tageblatt“ „Végnélküli válság“ címen azt írja, hogy az udvari pártnak sikerült a királyt arra bírnia, hogy egyik engedményt a másik után vonja vissza. Ebben nagy része van annak az erős mozgalmaknak, mely Ausztriában indult azzal a céllal, hogy a királyt az engedmények megadásától visszartartsa, de hatással voltak az uralkodóra egyes magyar ultraagráriusok, kik a király előtt leghatározottabban az engedmények ellen nyilatkoztak. Ebben a pillanatban még nem állapítható meg, hogy a kabinet vezetői Tisza István gróf és Khuen-Héderváry Károly gróf

ebben a dologban milyen szerepet játszott Khuen-Héderváryról csak azt tudjuk, hogy hű szolgálója urának és minden megbízatás elvállalására kér, hogy ha kell alkotmányosan, ha azonban azt parancsolják abszolútisztikusan kormányozzon.

Tisza István grófra pedig jellemző, hogy nemrégén egyik hivatali előde „dürrögő fajdkakas“-hoz hasonlította, a mely csupa erő és energia, de azért biztos zsákmánya az ügyes vadásznak, mert süket és vak mindennel szemben, a mi körülötte történik.

A helyzetet a B. T. nagyon bonyolultnak látja, mert a király nem enged és a koalíció megbontása, vagy Wekerle tervezett fuziója sem oldaná meg a helyzetet és a nemzet hangulatából ítélve új válságok esetén is az ellenzék nyerne többséget.

A cikk azzal végződik, hogy engedmények nélkül nem lehet parlamenti békét terenteni és mentől tovább háboruznak vele, annál nagyobb engedményekre lesz szükség.

Kossuth és a választások.

A választások híre ismét több és több hitelt talál. A kormánypárt titkon készül a választásokra. Ennek jele hogy a Tisza által szubvenzionált lapok semmi lépést nem tesznek arra, hogy a sülyedő hajok patkányainak szerepét magukra vállalják. Ez két dolgot bizonyít, az egyik, hogy a Tisza-párt jövőjében még mindig biznak, a másik a mi pedig nyomatékosabb, hogy a Tisza-pártnak még van pénze és azzal bőkezűen bánik.

De az ellenzék sem nézi tétlenül a válságot. Ott is készülnek az új választás eshetőségeire. Ezirányban az első komoly lépés tegnap történt meg.

Kossuth Ferenc ugyanis tegnap levelet intézett a párt tagjaihoz, melyben kerületének szervezésére

szertartás, nem ünnepies aktus, csak egyszerű vegyi folyamat, vagy, ha úgy tetszik, higiéniai óvintézkedés: szerveslévé vált anyag tömeg gyors okszidációja.

A hivatalnok kinyitja az egyik vasajtót. Acélsinen gördülő tolópad ugrik elő, melyen illő renddel elkészítve áll a segédanyag: negyven kiló szárász, hasábos bükkfa és ötven kiló porosz köszén. Az entreprise des pompes funébres egyenruhátlan emberei ráhelyezik a koporsót. Aki benne van, nő fiatal és anya volt eddig. Egy férfi megrendülve áll a koporsó mellett s szeretne reáborulni, utóljára, csak egy hosszú pillanatra, hogy bucsút vegyen tőle. De a tolópad csikorgva fut be a sötét katakombába és a vasajtó becsapódik és a vaspántokat ráillesztik a zárra; — a kísérteties csöndben, mint ha Dante lesújtó szava susogna: Lasciate ogni speranza . . .

Ez egyszerű és természetes. Az ember azt hiszi, hogy vér gyöngyözik a homlokán, annyira agyon-sújtja, eltörpíti a maga parányiségének érzése. De nem sir senki; ez a temetés nem kétségbeesés. A tudomány, a természet és az akarat a pozitív tudás fáklyáját gyújtják meg ott, hol a hit gyötrő sej-

telmei a fájdalom éjszakáját borítják a lélekre. Józán, egészséges természet ezt többre becsüli. Az emberek leülnek köröskörül és csöndben várakoznak. A vasajtó mögött semmi sem hallatszik. Odakünn az előcsarnok ereszen verebek csiripelnek.

És félóra múlva ismét megnyílik a másvilág kapuja és előgurul a tolópad — üresen. Azaz, hogy vékony, szürkésfehér porráteg takarja be. A szén, a fa, a koporsó és az ember belefér egy marokba. A hamvakat összesepregetik és cserépedénybe rejtik. Hefaisztos pompásan tüzelt odalenn az alvilágban.

Az egész ceremónia nem kerül többre egy félóránál, meg száztizenöt líránál. Aki azonban nem siet nagyon s ráér félóra helyett két óráig égni, azt kilencven, sőt hetven líráért is kiszolgálják. Szegényeknek ingyen. Olaszországban a mult esztendőben négyszáznál több halottat hamvasztottak el.

Odakünn gyorsan szürkül az ég. A halottas kert isteni csöndességébe valami lassu morajlás vegyül, mintha szakadatlan emberi munka lármája, néptömegek zsongó zivajgása lenne: a város, a küzdelem, az élet tompa szivedobbanása.

hívja fel őket, mert valószínűleg új választások lesznek.

A szabadelvűpárt bomlása.

A szabadelvűpárt intéző bizottsága tegnap este Hódossy Imre elnökle alatt ülést tartott, melyen megállapították a szabadelvűpárt-hoz intézendő deklaráció szövegét.

Ma az intéző bizottság az udvari ebédre való tekintettel este 8 órakor tart ülést.

A deklarációt holnap fogják a szabadelvűpárt plénuma elé terjeszteni.

A holnapi plenáris ülés alighanem meglepetést fog hozni. Tisza ugyanis föl fogja vetni a pártkérdést és föl fogja szólítani a párt tagjait, hogy ha vele nem értenek egyet, akkor vonják le a konzekvenciákat. Ennek a fölhívásnak valószínűleg még is lesz az eredménye, mert alig hihető, hogy Szentiványi Árpád továbbra is Tisza hívének vallja magát. Szentiványi ugyanis a „Zeit“ közelebbi számában cikket írt, melyben hangsúlyozta, hogy a szabadelvűpártnak meg kell értenie a választások tanítását. A nemzet ugyanis nemcsak a november 18 ikai csínyit ítélte el, hanem a kormány egész politikáját és ennél fogva a szabadelvűpártnak nem szabad a nemzeti reformok ellen küzdenie. Szentiványi bizonyára nem beszél csak saját nevében és így holnap nem lehetetlen, hogy kenyértörésre kerül a dolog a szabadelvűpártban.

Miniszterjelölések.

Különböző kombináció merült föl arra nézve, hogy ki lesz az, a kit király — ha arra határozza magát — kabinetalakítással fog megbízni. Egyfelől az a hír merült fel, hogy a jövő héten Khuen-Héderváry Károly elnökle alatt, átmeneti miniszterium fog alakulni, a Házat pedig királyi kéziratral fogják elnapolni április 4-én.

Andrassy Gyula gróf környezetében pedig azt beszélik, hogy a jövő héten Lukács László elnökle alatt meg fog alakulni az új kabinet. Sándor János lesz a belügyminiszter, Tisza és Khuen kilépnek a kabinetből, a többi miniszterek bennmaradnak a kabinetben. Mindkét kombináció azonban csak találgatás színezetével bír.

A kolozsvári diák-nagygyűlés.

— Saját tudósítónktól. —

— Első nap. —

(Délután.)

A tegnap délelőtt félbeszakított tárgyalásokat délután Kis Pál elnökle alatt folytatták.

A tárgysorozat első pontja a jövő évben tartandó Kossuth-serleg ünnepély helyének meghatározása volt.

Tangl Endre (Budapest) jelentette, hogy a budapesti „Kossuth serlegbizottság“ már évekre előre megállapította azt a sorrendet, melyben a Kossuth serleg az országban főisko-

láról főiskolára vándorolni fog. E tervet szerint az ünnepély először a budapesti azután a kolozsvári tudomány egyetemi ifjuság, ezután betürendben következve a vidéki főiskolák fogják rendezni, midőn végigjárt a serleg az országban, akkor a budapesti műegyetemi ifjusághoz fog visszakérülni. A sorred szerint jövőre tehát Debrecen következik. Kiss Pál, mint a debreceni Főiskolai kör elnöke, meg is hívja az ifjúságot Debrecenbe,

Hozzászóltak még a tárgyhöz Keéky István, Kovács J. István (Budapest) és Makkay István (Debrecen.)

E hozzászólások után a nagygyűlés tudomásul vette a Tangl Endre jelentését.

Ezután Kovács J. István, a Kossuth-serleg eszméjének megpendítője tett előterjesztést a Kossuth-serleg hátralékos költségeinek fedezéséről.

A kolozsvári „Egyetemi Kör“ elnöke a kör nevében 200 koronát majánl eg a hátralék kifizetésére.

Zsitvai Tibor az így fennmaradó összeget a jogakadémiák által tartja fedezendőnek, s a fennmaradó 300 koronát így a jelenlevő főiskola fedezi.

A főiskolai küldöttek ezt hajlandók meg is adni, de ezután nagy és szenvedélyes vita indult meg, hogy a kolozsvári ifjuság ne 200 koronát, hanem az egész tiszta jövedelmet adja a Kossuth-serleg költségeinek fedezésére.

Hosszura kinyult vita után az elnökség ama proposícióját fogadták el, miszerint a kolozsvári egyetemi ifjuságra bízzák annak eldöntését, hogy vajjon az ünnepély egész tiszta jövedelmét, vagy pedig csak 200 koronát adnak a Kossuth-serleg javára.

Ezután elhatározták, hogy későbbi ünnepélyek alkalmával a befolyó egész tiszta jövedelem a Kossuth-serleg alap javára fordíttatik.

Maday Pál a budapesti „Egyetemi gyorsiró kör“ elnöke a gyorsirás művészetére hívja fel a nagygyűlés résztvevőinek figyelmét.

Az állatorvosi akadémiai hallgatók katonai szolgálatának megbeszélése után a májusban tartandó országos diákkongresszus helyéül Debrecenre határozták meg.

Azután a diák-szövetség és a diák-jelvény-ügyet beszélték meg s ezzel a délutáni tárgyalások véget értek.

— Második nap. —

(Délelőtt.)

Ma délelőtt 10 órakor ismét összeült a diáknagygyűlés és tovább tárgyalta a napirenden levő ügyeket Osz Lajos a Műegyetemi kör elnökle alatt.

Elsőnek Farkas Károly orvosnövendék szólalt fel abban a tárgyban, hogy az orvosnövendékeket félévi katonai csapatszolgálatuk alkalmával valami jellel különböztessék meg az egyéves önkéntesektől, mivel ők mint közlegények

szolgálják le idejüket s csak elbocsátásuk alkalmával kapnak némi rangot.

A nagygyűlés e kérdés tárgyalását a kongresszus elé utalja.

Ezután Madai Gyula tette meg indítványát a névmagyarosításokat illetőleg. Konstatálja, hogy igen nagy azon főiskolai polgárok száma, akik testestül-lelkestül magyarok, csak éppen a nevek idegen hangzásu, tehát szükségesnek tartja, hogy a főiskolai hallgatók mozgalmat indítsanak a névmagyarosítás érdekében.

Indítványából a következő kis statisztikát közöljük, a melyet a budapesti kir. magyar tud. egyetem tavalyi almanachja után készített.

Joghallgató van: 4053, ebből magyar nevű 2120, idegen nevű 2383; bölcsész: 1640, magyar nevű 793, idegen nevű 857; orvostanhallgató: 820, magyar nevű 298, idegen nevű 522; teológus: 96, magyar nevű 36, idegen nevű pedig 60.

A pesti egyetem tanárainak száma 263, akik közül 132 idegen és 131 visel magyar hangzásu nevet.

H. Kiss Pál megtoldja Madai indítványát azzal, hogy a májusban összeülő debreceni diákkongresszus majd írjon fel a képviselőházhoz, hogy a törvényhozás idegen nevű tagjai szintén magyarosítsák meg neveket.

Zentai Leo határozati javaslatot nyújt be a nagygyűléshez a választójog nagymérvű és a főiskolai hallgatókra való kiterjeszkedése ügyében.

Ez a javaslat hosszas vitát támasztott.

Balogh Gábor talpraesett beszédében bírálja a javaslatot és azon a meggyőződésen van, hogy a választói jogot ki kellene terjeszteni a főiskolai hallgatókra az értelemi census alapján, de azon nézetének is ad kifejezést, hogy a vagyoni censust nem szabad lejjebb szállítani, hanem az maradjon a régi-beni.

K. Kiss Pál átgondolt felszólalásában bírálat tárgyává teszi a választói jognak a főiskolai hallgatókra való kiterjesztését és egyáltalában semmi jót nem tud mondani róla. A választói jog kiterjesztésében veszélyeztetve van az ifjúság egysége egyébként pedig a napi politika elvonná a főiskolai polgárságot kötelességének teljesítésétől.

Többek hozzászólása után Kiss a zárszó jogával él és felkéri, hogy a nagygyűlés bizza meg a tervezet kidolgozásával a kolozsvári ifjúságot, a mely felterjeszti kidoigozott tervezetét a kongresszus elé s ott majd alaposan tárgyalják le ezt a kérdést és határoznak.

Az elnök a gyűlést fél 1 órakor bezárja.

A ma délután tartandó ülésen napirendre kerül, Partos Ervin felolvasása „Az ifjúsági egyesületek reformjáról“ a főiskolai ingyenes oktatás és a bölcsészek vizsgarendszerének megváltoztatásának kérdése.

Mozgalom egy helyi lap ellen.

Elégtétel dr. Kecskeméthy Istvánnak.

Egyik helyi lap dr. Kecskeméthy István ev. ref. theologiai tanár a kolozsvári függetlenségi és 48-as Kossuth párt elnöke ellen intézett támadást, melyre a kolozsvári theologiai ifjúság a következő határozatában adott választ.

„A kolozsvári ev. ref. theologiai fakultás ifjúsága felháborodással értesült, hogy szeretve tisztelt tanára dr. Kecskeméthy István ellen a „Szabadság“ című „pártoktól független“ politikai napilapnak 1905. 83-ik számában egy a jó izlést mélyen bántó közlemény jelent meg, mely az ő nemes törekvéseit, buzgalmát, jóakarátát, tanítványai iránt tanusított szeretetét határozott és félreismerhetetlen rosszakarattal befeketíteni igyekszik. Holott az ő erős erkölcsi alapon álló jellemét, munkásságát, nagy tudását és lángoló hazaszeretetét nemcsak tanítványai csodálják, hanem Kolozsvárnak „Szabadságtól“ mentes közönsége is elismeri.

Az „Ifjúsági Egylet“ mint erkölcsi testület csupán azért emeli fel tiltakozó szavát, hogy megbotránkozását fejezze ki az ily szemérmes és jó izlést sértő ocsmányság felett és csodálkozását azért, hogy az ilyen „Szabadság“ fajta lap még existálhat Kolozsvár művelt közönsége körében.

A közgyűlés után, melyen a fentebbi határozatot hozta, az ifjúság, megvetésének kifejezésül a lap említett számát megégette, másnap pedig óvációkban részesítette a szeretett tanárát.

Az új színház berendezési munkálatai.

A pályázatok felbontása.

Ma volt a lejáratú napja a színházi diszletraktár összes építkezéseire és a színház berendezéseire hirdetett pályázatnak.

A berendezési munkálatokkal kapcsolatban pályázatot hirdettek az *asztalos, lakatos, mázoló, különleges asztalos, különleges mázoló, üveges, terazzo, xylidit, imprégnáló, szobrász, diszítő, festő-aranyozó, kárpitos, linoleum, házi sürgöny és vilámlámpa-berendezési munkálatokra, továbbá a felülsők, világítótestek, kőfaragó, műkö, diszítő bádogos munkálatok berendezésére, és a színházi diszletraktár felépítésére.*

Az ülés nagyszámu vállalkozó jelenlétében fél 11 órakor vette kezdetét az államépítészeti hivatal nyilvántartásában.

Az ülést a főispán távollétében a polgármester hirtelen közbejött betegsége miatt dr. Eszterházy László városi főjegyző vezette.

Előadó Gere Kálmán kir. főmérnök, az államépítészeti hivatal főnöke volt. Mittelman Aladár kir. mérnök jegyzett. Jelen voltak az építési bizottság részéről Póczy Mihály városi főmérnök, Fellner

Henrik a színház tervezője azonkívül Fiala Lajos kir. mérnök és Bohm Lajos a színház építésének vezetője. Gere főmérnök jelenti, hogy 69 ajánlat érkezett be, melyek közül az ülés rendén egyet szabálytalan felszerelés, egyet pedig, mivel német nyelven volt írva, elutasítottak.

A diszletraktár összes építkezéseire három ajánlat adatott be. — Hauszmann M. és társai az alapárból 8.5%-ot kérnek az alapáron felül, Reisinger József 6.5%-ot kér s 47813 K. 61 fillérért hajlandó elkészíteni az épületet, a legolcsóbb ajánlat a Rehling és Spáda cégé volt, a kik az alapáron felül 5% ot kérnek, s 47317 korona 72 fillérért hajlandók elkészíteni.

A nézőtér berendezésére, az ülőhelyek elkészítésére szintén számos ajánlat érkezett be.

A Thomett testvérek (Budapest) 22265 korona egységárért hajlandók elkészíteni a kárpitos munkákat, Kohn Jakab és fia cég (Budapest) csupán az ülőhelyek elkészítéséért 18954 koronát, Fodor József kárpitos (Budapest) az összes kárpitos munkákért 47647 kor. 38 fillért kér. Mestitz M. és fia (Kolozsvár) a kárpitos munkák alapárából 4.7%-ot, a szinpad mellékhelyiségek berendezésénél 6.55%-ot enged, s az első 49,306 kor. 79 fillérért, az utóbbit 4866 koronáért hajlandó elkészíteni. Hevesy József és társai tettek még komplikált ajánlatot.

A diszítő munkálatokra ajánlatot tettek: Vögerl Alajos (Budapest) engedmény 7 százalék, egységár 41 ezer 306 kor., Flaschl Károly (Budapest) engedmény: 6.5 százalék egységár 41,528 kor. 96 fill. Rákos Manó (Budapest) egységár 48,857 kor. 56 fill., marosvásárhelyi ipari hitelszövetkezet: engedmény 10 százalék, egységár 39,974 kor., Bertha Mihály (Kolozsvár) 8 százalék engedmény, ugyanezek tettek ajánlatot szobrász munkákra több-kevesebb eltéréssel.

Legnagyobb az eltérés a festő, aranyozó, mázoló és különleges mázoló munkálatok ajánlatai között, hol a különböző ajánlati összegek között 63 százalék eltérés mutatkozik.

Legolcsóbb ajánlattevő Kulber József (Budapest), ki az alapárból 16 százalékot enged.

A diszítő bádogos-munkák elkészítésére ajánlatot adtak be: Schlick vasöntőde (Budapest) engedmény: 15.5%, egységár 7605 korona, a Zellerin-gyár: engedmény 15%, egységár 7650 korona.

Világítótestek berendezésére vállalkoztak Magyar fém- és lámpaárugyár, Ganz és társa, Törs és Ormai és más kisebb vállalatok.

Üveges munkákra pályáztak Kerkes testvérek, Humwald Lipót és fia.

Kulcsár András asztalos munkákra, Hevesy József és B. Bak Lajos, különleges asztalos munkákra egyedül Hevesy József.

Terazzo munkákra Pollák Samu, Melaccó Péter, Vajda és társa, ez utóbbi a legolcsóbb ajánlat.

Kőfaragó munkákra Gerstenbrein Tamás, ki egyik tételnél 100 százalékot kér, Reimann Károly pályáztak.

Számos ajánlat érkezett be más munkálatokra is.

Az összes ajánlatokból látszik, hogy az árak nagyon le vannak nyomva, óvatosan kell eljárni az építési bizottságnak a cégek megválasztásánál, mert a lenyomatott áraknak következménye vagy rossz munka szállítása, vagy pedig pótmunkadíjak kérése lesz a következménye. Felner és művezetője ma Gere Kálmán főmérnökkel együtt tanácskoznak a holnapi ülésen előterjesztendő javaslat tárgyában.

Holnap az építő bizottság ülést tart, melyen eldöntik, hogy ki kapja meg a munkálatokat.

A döntés után rögtön megkötik a szerződéseket a vállalkozókkal, melyet azután jóváhagyás végett a belügyminiszterhez fognak felterjeszteni.

Krónika.

Verne Gyula.

Írta: Szabados Sándor.

Mintha csak ifjúkori barátot vesztettünk volna el, oly keserű érzés gyöngyözött rajtunk végig, amikor hirt adott a táviró Verne Gyula hirtelen elhunatásáról. Délibábos világban való kalandozások édes emlékei vidáman támadnak uj életre s szinte etemetett érzések gyönyörűségei hullámanak végig lelkünkön. Csillogó, kalandos meséinek hősei, amint rendre-sorra elvonulnak előttünk, szinte parancsoló kényszerűséggel váltják ki még ma is azokat a kéjesen mámorító szenzációkat, amiket a nagy, az ismeretlen, a titokzatos kihűveléseért küzdők fáradatlan munkájának szemlélete mindenkoron támaszt. Visszafojtott lélekzettel követeljük őket ismeretlen világgrészek szűz őserdején által; végtől-végig végtelen homoksivatag uttalán után; a határtalan világűr bolygó világgokkal kirakott mérhetetlen birodalmába; az északi sark lábnyomától még érintetlen hómezőire, jég-hegyeire; a tengerfenék tudós buvárszemtől még eléggé ki nem kutatótt titokzatos utvesztőibe s mesésen távoli geológiai rétegeken, rég kiveszeit ősszállatok és növényvilág korszakain át a föld izzó gyomrába. Természettani, csillagászati, természetrajzi, geológiai köntösbe öltöztette csodálatosan gazdag találatkonyságának szemképrázátató alkotásait, amelyek hihetetlenül bőven ömlöttek tolla alól. Teremtő fantáziája oly gazdag volt, mint amilyen kimeríthetetlen anyagban maga a végtelen világ-egyetem.

Nantesban született, ott végezte elemi és középiskolai tanulmányait; azután ügyvédnek készült, a párisi egyetemen diplomát is kapott, de hatat fordított e hivatásnak. Az irodalom vonzotta magához lebirhatlan erővel. Először verseket írt, még pedig irtalmatlanul rosszakat, majd a szinpadról szóló a közönséghez, de a festett világ sem szerzett számára diadalt. Beállt a „Théâtre Lyrique“-hez ritkának s

Carrával társulva, pár regényt írt, közben szorgalmasan dolgozgatva a párisi lapokba. A várva-várt siker azonban sehogy sem akart elkövetkezni s a diplomás ügyvéd s kiérdemesült színmű- és regényíró beállott Eggy Fernand tőzsdeügynökhöz — tőzsdegyakornoknak.

Ha tán nem is találjuk épp a fején a szöveget, nagyon messzire nem esünk az igazságtól, ha elhatározó hatást tulajdonítunk annak a pár esztendőnek, a mit Verne bórze-
gyakornoki minőségben élt keresztül.

Az 1848-iki forradalmi mozgalom bukása után a polgárság fokozott gazdasági tevékenységben vizsgálódott meg különben is cserben hagyott eszményeinek vereségein. A forradalmi mozgalmakkal együtt járó ipari tespedést, a válságokat nyomon követő fokozottabb termelés váltotta fel. A kielégítést követő szükségletek lázas tevékenységre sarkalták a tőkét s tág teret nyitottak a fokozott szükséglet kielégítését sürgető technikai újításoknak. Találmányt találmány, új gépeket újabbak és tökéletesebbek követtek, gyárra gyár épült, a felhalmozódó termékek új piacot követeltek és a szerztegazdó piacok a közlekedésnek új és tökéletesebb eszközöket. Új sinpárok szántottak végig ezernyi meg ezernyi mértföldeket, szárguldo vasszörnyetegek gázolták szét a távolságról való régi fogalmat.

És a természettudomány is a természetről való helyes spekuláció helyett a nagy mindenség realitására vetette magát mohó vágyakozással s nem a bölcsek kövén kötött immár, hanem az élet mindennapi kenyerét dagasztotta. A gőzt, a villamosságot a technika igájába hajtotta s vele határtalan lehetőségek perspektíváját nyitotta meg a technikának s a fölke-termelés-módnak.

Hol láthatta volna meg közvetlenebb egyszerűséggel Verne a hatásokat, mint a tőke boszorkánykonyháján, a tőzsdén? Itt, a hol minden haladásnak, minden lépésnek, a termelés módjában beütő minden változásnak csaihatatlan mutatója van az árfolyamokban.

Bórze-
gyakornokoskodás nélkül talán sohasem alkotta volna meg szép és tanulságos műveit. A természettudományi megismerés termékeny korszaka s a tőketermelésmód szükségleteiről megindított technikai fejlődés híján egyáltalán nem alkothatta volna meg. Henye utopizmusba veszett volna tehetsége, mint annak előtte sok másé, míg így a technika, a természettudomány határtalan lehetőségeinek valóságos profétájává vált. És ebben rejlett ereje. Kedves, vonzó, élettéljes, gyakorta hamisítatlan gall humortól át meg átszótt elbeszélésekben, regényekben tette közkinccsé e megismerést és ebben rejlett egy teljes félszázadon át meg nem csappant népszerűségének titka.

Gyakorta valószerűtlen, mondják. Igaz. De ezekben a lehetetlenül fantasztikus munkáiban is jól megfigyelt tudományos erők játszanak szép játékokat a realitással. „Bármit találok is föl, bármit alkotok, — mondta Verne egy alkalommal — mindig közel járok az igazsághoz. Mindig akad majd egy pillanat, amikor a fantázia repülését tulszárnyalta a tudomány új alkotása.”

Ez a kiváló agy, amely annyit alkotott, amely annyit megtermékenyített, nem küldi immár hőseit ismeretlen, titokzatos tájak, kifürkészetlen jelenségek kutatására, hanem elment maga a hosszú, a vég-

telen utra, ahonnan nincsen visszatérés. Munkái és a hálás kegyelet hosszú ideig őrzik majd emlékét.

LEGUJABB.

— A „NAPLO” távirati és telefon-tudósítása. —

A mai kihallgatások.

Budapest, márc. 28. (Saját tud.) A király előtt ma újabb kihallgatások voltak. Elsőnek Tisza István gróf minisztereinek járult a felség elé, a ki délelőtt 10 órakor félőrai kihallgatásban részesült. Fél tízenegy órakor jelent meg Szögyény-Marich László berlini magyaroszták nagykövet. Mindketten rendkívül izgatott hangulatban hagyták el a királyi palotát. Hir szerint a két államférfi együttesen is volt a király előtt. Szögyény-Marich László egy ujságíró előtt kijelentette, hogy a helyzetet rendkívül komolynak látja, az ő szerepe azonban pusztán informatív volt.

Egy politikus, a ki a Szögyény-Marichal budapesti tartózkodása alatt többször érintkezett azt mondta, hogy a királynak csak Szögyényben van bizodalma, azért hivatta magához. Mikor Szögyény először jelent meg a király előtt, a király azzal fogadta, hogy teljesen tanácstalanul áll, végre megakarja tudni a tiszta tényállást. A király azt is mondta, hogy a kihallgatott politikusok előadásán nem tud eligazodni, annyira eltérnek egymással előadásai.

A király ezután fölkererte Szögyényt, hogy keressen érintkezést az összes politikai pártok képviselőivel, ugy a régi kormánypárt tagjaival, mint az ellenzékkel.

Szögyény a király megbízásának meg is felelt és ezért jelentkezett a királynál újabb kihallgatáson, hogy eljárásának eredményéről jelentést tegyen.

Szögyény a heizetet vigasztalannak találja.

Udvari ebédek.

Budapest, márc. 28. (Saját tud.) Ma este ismét udvari ebéd lesz. Holnap és holnapután szintén udvari ebédek lesznek. — A szerdai ebédre a függetlenségi párt részéről Thaly Kálmán, Leszky Gyula kapnak meghívást, a csütörtöki ebédre pedig Tóth János és Hentaller Lajos.

A király kívánsága.

Budapest, március. 28. (Saját tud.) Félhivatalos részről azt jelentik, hogy a király a függetlenségi párttól azt kívánja, hogy ha már engedni nem akar, hát legalább időt engedjen arra, hogy a kibontakozás szálait megkeressék. Ezért ismét kompromisszumot akarnak kötni az ellenzékkel, hogy tekintettel arra, hogy a függetlenségi párt a magyar vezényszó nélkül ugy sem vállalkozhatik a kormányzásra egyezzek bele, az ügyeknek a je-

lenlegi kormány által való továbbvitelére addig, a míg sikerül a válságot megoldani.

Tekintettel arra, hogy az ellenzéknek legnagyobb panasa az, hogy a megbukott kormány hatáskörét messze tullepte és bár egy ideiglenes kormány csak a halaszthatlan teendőkre terjed jogköre, mégis nagy fontosságú ügyeket is intézett, most az a terv merült fel, hogy az ellenzék ellenőrzése mellett folytatná a Tisza kormány az ügyek vezetését és pedig ugy, hogy a Tarkovich államtitkár helyét egy aktív politikussal töltenék be.

Háboru.

Budapest, március 28. (Saját tud.) Az orosz-francia kölesön ügye, melyről az a hir volt elterjedve, hogy meghiusult még mindig napirenden van. A tárgyalások folynak.

Budapest, március 28. (Saj. tud.) A japánok hadállása folyton javul, már egy magasságban vannak az oroszokkal.

Budapest, március 28. (Saj. tud.) Szentpétervárról jelentik, hogy a szibériai vasut második, sinpárját nem fogják kiépíteni.

GYÁSZ.

Erdélyi Pál gyásza. A kolozsvári egyetem könyvtárának érdemes igazgatóját: Erdélyi Pál dr. egyetemi m. tanárt súlyos csapás érte. Neje: Bibó Vilma hosszas szenvedés után tegnap d. u. 5 óra tájban elhunyt. Halála nagy családot ejtett gyászba és széles körben keltett igaz részvétet. Az elhunyt uri asszony unoka huga volt Szász Károly püspök nejének, Bibó Antóninának s így halála Szász Károly családját is gyászszal sújtja. Erdélyi Pálné temetése ma d. u. ment végbe.

A halálesetről a család a következő gyászjelentést adta ki: Isten nevében. Alulírottak mély fájdalommal jelentik, hogy dr. Erdélyi Pálné sz. barátosi Bibó Vilma életének harminckettedik, boldog házasságának kilencedik esztendejében hosszú és súlyos betegség után f. évi március hó 27-én d. u. 5 órakor elhunyt. A legjobb gyermek, a legjobb feleség, a legjobb testvér halála borított gyászba bennünket s velünk együtt mindazokat, kiket hozzá rokoni kötelék fűzött, a kik őt ismerték és szerették. A megboldogultat f. hó 28-án d. u. 3 órakor a halottas háznál (Mátyás király-tér 22. sz.) mondott ima után Kiskunhalasra szállítjuk s ott folyó hó 30-án d. e. 10 órakor az ev. ref. vallás szertartása szerint temetjük el. Kelt Kolozsvárt, 1905. március 27-én. Dr. Erdélyi Pál, az egyetemi könyvtár igazgatója, egyetemi magán tanár, mint férje. Barátosi Bibó György birtokos és neje született Zseny Róza, mint szülei. özv. Sass Elemérné szül. Bibó Róza, dr. legifj. Szász Károlyné sz. Bibó Ida, Kármán Dezsőné szül. Bibó Kornélia, testvérei. Erdélyi Zoltán, Komárom m. árvaszéki ülnöke, dr. legifj. Szász Károly vallás és közvykt.-ügyi min. osztálytanácsos, elnöki titkár, Kármán Dezső földbirtokos, sógorai. Erdélyi Zoltánné szül. Ferenczy Irma sógor-nője. Ifj. Sass István és Elemér,

Szász Katicza, György. Palika és Pistika, Erdélyi Jánoska, unoka huga és unoka öcscsei. Barátosi Bibó István és családja, Barátosi Bibó Dénes és családja, Török Elek, Tóth János és családja.

NAPLO.

— Hírek. —

Az ifjuság üdvözlése.

A vasárnapi ünnepek alkalomával közéletünk több kiváló firtia üdvözölte táviratban a Kolozsvárt összegyűlt ifjuságot.

E táviratok szövegei a következők:

Meghülésem, melyet Cegléden szereztem, hátráltat abban, hogy utazhassam. Orvosom, Müller tanár ezt feltétlenül megtiltja, — anyagi lehetetlenség lévén nyilvánosan beszélnem. Szellemileg lehetek tehát csak jelen az önök kegyeletes ünnepén és ott is leszek szellemem azon halhatatlan nagy szelleme mellett, kitől semmi sem választhatott el életében s kinek álmait valósággá tenni képezi életem nehéz, de dicső feladatát.

Kossuth Ferenc.

*

Gyöngélkedésem és elfoglaltságom miatt vasárnapi ünnepeiken, sajnos, részt nem vehetek. Lelkem azonban ott lesz önök között, az ifjuság nemes törekvéseihez az ég áldását kérve, jobb jövőd reményében, hazafias üdvözlettel vagyok őszinte hívök.

Justh Gyula.

*

Ma Kolozsvárt dobog hazánk szive. Mindnyájunk szerető figyelme odanéz. Töltsék színig az aranyos Kossuth-kelyhet, mondván: sohse muljék el tölünk e kehely, sőt igyék belőle nemzetünk beláthatlan időkig, örömmel, remény, dicsőségmámmal Kincses Kolozsvárnak ma legnagyobb kincse: ifjusága. Szeretettel, büszkeséggel nézünk rátok. Előre a nemzet megszentelt utjain, fátyálával és karddal kezetekben.

Rákosi Jenő.

*

Egészségi állapotom, legnagyobb sajnálatomra, meg nem engedi, hogy mai magasztos, hazafias ünnepükön személyesen részt vegyek. Kossuth Lajos hazaszeretete legyen vezércsillaguk, a magyarok Istene árássa el bőséges áldásával a Kolozsvárott egybegyűlt főiskolai ifjuságot, kiknek hazafias üdvözlését küldi.

Gróf Batthányi Tivadar.

*

Őszintén sajnálom, hogy ünnepegyükön, közbe jött magánügyeim miatt, nem jelenhetek meg. Kérem mentsen ki.

Zichy Aladár gróf.

*

Szível, lélekkel üdvözölöm önöket, hazafias ünneplésük alkalmából.

Darányi Ferenc.

* Erdélyi Pálné alap. Fölkéretünk a következő fölhívás közzétételére: Néhai Erdélyi Pálné született Barátosi Bibó Vilma örök emlékéért, hogy fentartsuk Kolozsvárt az ev. ref. szeretetházban az ő nevére egy alapítványt kezdünk és felkérjük az ő jóbarátait és barátait, hogy azt gyarapítsák. Koszoru megváltás címén erre az alapítványra szám összegeket kérjük Horváth János szeretetházi igazgató címére Kolozsvárt, Ferenc József-ut küldeni. Ha csak egy árvának könnyét töröljük is le, akkor is fájdalmat enyhítünk annak emlékére, a ki életében szemünk láttára a legnagyobb megpróbáltatásokat igaz keresztényi türelemmel tűrte. Eddig az alaphoz hozzájárultak: Dr. Gidófalvy István kir. közjegyző 20 kor., dr. Gidófalvy Istvánné szül. Bede Ida 20 kor., id. Gidófalvy István min. tanácsos 20 kor., ifj. Gidófalvy István tanuló 20 kor., özv. Bede Károlyné 20 kor., Pokoly József 5 korona.

* Házasság. Fodor Aladár budapesti hírlapíró a Nemzeti Hírlap volt munkatársa eljegyezte Holzer Annikát, néhai Holzer Jakab karcagi gözmalomtulajdonos leányát.

* Pályázat a fiumei haditengerészeti akadémiába. A fiumei haditengerészeti akadémiába való felvételre vonatkozóan a cs. és kir. hadügyminiszterium tengerészeti osztálya pályázati hirdetményt bocsátott ki, a melyet a m. kir. honvédelmi miniszter az összes magyar törvényhatóságoknak és így városunknak is megküldött. A pályázati hirdetményt az érdeklődők a hivatalos órák alatt a tanács katonai ügyosztályában megtekinthetik.

* Egy község a papja ellen. Deésről táviratozzák, hogy Kupsafalva szolnokdobokamegye községben Kupsa Samuel. görög-keleti esperest és felségét agyonverték a község lakosai. Kupsa igen gazdag, s a megyében igen tekintélyes ember volt; tagja volt a megyei törvényhatósági bizottságnak is. Valami pöre volt a hiveivel a községi és a plébánia legelő miatt, s különben is a nép zsarolójának tartották őt a faluban. E miatt izgatta föl a legelő-ör a község lakóit annyira, hogy szombaton megrohanták a pap lakását, s Kupást és feleségét agyonverték. A deési törvényszék vizsgálóbírája már Kupsafalván van nyomozás céljából.

* Elfogott pénzhamisító. Mezőszabad községben a rendőrségnek jelentést tettek, hogy a községben pénzhamisítók működnek. A kutatás eredményeképpen letartóztatták Kaki Nagy József földmivest, akitől ki is derítették, hogy pénzhamisító banda tagja. Most a büntársakat nyomozzák.

x Minden takarékos háziasszony figyelmébe ajánljuk a Fiumei Kávé-behozatali Társaság Fióktelepének (Mátyás király-tér 12. kitűnő minőségű kávéit, teáit és rumjait. Olcsó árak! Telefon!

A becsület.

A belgrádi szkupstina legutóbbi ülésében Protics belügyminiszter, mikor egy katonai affér ügyében hozzámintézett interpellációra válaszolt, kijelentette, hogy azoknak, akik kardot hordanak az oldalukon, jobban kell ügyelniük a becsületükre, mint másoknak. A belügyminiszter urnak e becsületügyi nyilatkozatát azonban furcsa és váratlan dolog szakította félbe. A karzatról ugyanis hatalmasan tiltakozó hang dörgött le, amely alaposan meghusított a miniszter abbeli szándékát, hogy bölcs teoriáját a maga teljes egészében tálalja a szkupstina elé. A karzati szerb szociál-illozófus nem maradt ugyanis egyedül a véleményével. Valóságos délszláv vehemenciával zúdult fel egyszerre az ülésteremnek meg a karzatnak egyetlen zavaros egyveleggé olvadt lármás tiltakozása, s mire aztán a zaj némileg lecsillapodott, a belügyminiszter ur lenyeite az ő becsületügyi elméletének még hátralevő részét, a szkupstinát pedig királyi kéziratral határozatlan időre elnapolták.

Ime, mélyen tisztelt nyugateurópai társadalom, a tökéletlen civilizációju balkáni népecske ez egyszer alaposan lefőzött bennünket.

A félművelt délszláv néptörzs, imé, füttyül arra a fellengzős középkori teoriára, amelynek szentségében és integritásában erre mifelénk igen sokan még ma is olyanannyira s oly vakon hisznek, mint akár a lovagrendeknek elfogult, fanatikus szellemű korszakában.

A tökéletlen kulturájú szerb népecske ime eklatáns módon fejezte ki a minap egyszerű lelkének a becsület fogalmáról való egészséges, józan véleményét. Teljes szerb nyersességével, egyszerű, de őszinte lelkének teljes felháborodásával tiltakozott az idejüket mult középkori dogmák azon utolsó, s talán legképtelenebb maradványának szelleme ellen, mely szerint a katonalend az emberi társadalom legmagasabb, legkiválóbb rendje, a katonai becsülete pedig a polgár emberénél jóval értékesebb, szentebb volna!

Én úgy érzem, mintha okunk volna kissé elpirulni, hogy az e tekintetben való felvilágosodottság első derengő sugara éppen egy kis félművelt, balkáni államból indul ki. És úgy érzem, hogy a felvilágosodott s rendkívül magas kulturájú Nyugatnak emelkedett szellemű népet a belgrádi szkupstinának a minapi karzati publikuma derekasan lefőzte.

Minálunk, művelt Nyugaton, a katonai rendet még ma is nagyon

nagyon sokan felsőbb, magasabb társadalmi rendnek mondják, minálunk a katonai becsületnek meg a közönséges polgári tisztességnek a fogalmát még csak párhuzamba sem merik állítani, mert a katonai embert minálunk még mindfg az összehasonlítás keretén kívül, jobban mondva felül álló magasabb lénynek tekintik.

Pedig hát legfőbb ideje volna már, hogy ezt a — régesrég primitív és kialakulatlan társadalmi és kulturális viszonyokra emlékeztető — középkori dogmát is végre-valahára a sutba dobjuk. Legfőbb ideje volna már, hogy a polgári és a katonai becsület tekintetében való képtelen és ostoba disztíngválással végre-valahára felhagyjunk! Sok-sok keserűségnek, gyűlölködésnek s nem kevesebb megrázó társadalmi tragédiának volt már kárhuzatos forrása ez az oktalan, humánus, logikai és morális szempontból egyaránt jogosulatlan disztíngválás.

Legyen már egyszer vége a sokszázados komédiának! A becsület: becsület! A polgárembernek a saját becsülete ép oly szent és ép oly értékes, mint a katonának magáé. Mindakettő becsületes s viszont, mindakettő becsteleenné válik abban a pillanatban, amelyben valamelyes tényével vagy a társadalomnak a jellemességhez és a tisztességhez fűzött felfogását, vagy pedig a juridikai értelemben vett becsületesség fogalmát sérti meg.

Nem az a cél lebeg ezuttal előttem, hogy hosszu lére eresztett szociálfilozófia problémát fejtegessek. Csupán annak az erős meggyőződésből eredő, határozott véleményemnek rövid kifejezésére akarok most szoritkozni, hogy az ugynevezett osztálybecsületnek, meg a katonai becsületnek sötét teoriája nem más, mint divatját mult középkori társadalmi copf, a mely már régesrég megérdemelte volna azt a tisztességet, hogy a régiség-táruk középkori érdekességei közé helyezzék.

A becsület fogalmának kasztjai nem lehetnek. Az ugynevezett osztálybecsület akár a kereskedőnek, akár a pénztárt kezelő hivatalnoknak, akár pedig a katonáembernek a becsületét értsük alatta, legfeljebb csak részleges, faji fogalma lehet a tulajdonképeni becsület nemi fogalmának, de abban az erősen izolált karakterben, a melylyel ezek az egyes osztályok, de különösen a katonai rend a maga becsületének a fogalmát felruházta: az osztálybecsület fogalma semmikép sem állhat meg.

A bizonyos fokig való becsületbeli disztíngválásának csak egy kivételes esetben lehet némi jogosultsága. De ekkor is inkább logikai, mint morális szempontból. Akkor ugyanis, amikor intelligens és nem intelligens emberről, jobban mondva, a mikor egy nem intelligens ember becsületügyi botlásáról van szó. De csakis abban az eset-

ben, a mikor már botlásról van szó. Mert nagyon természetes, hogy a primitív, de minden izében becsületes embernek a saját tisztessége ép oly szent és értékes, mint a magasabb szellemi nivón álló egyénnek a magáé. A csiszolatlanabb lelkű ember erkölcsi botlása azonban morális szempontból jóval enyhébb elbírálás alá esik, mint a tisztességnek fogalmában és követelményeiben tájékozottabb civilizált egyén.

De ez a disztíngció sem vonatkozik tulajdonképen magának a becsületnek a lényegére, hanem inkább egyes izolált tényeknek az esetleges elbírálására akkor, a mikor a társadalomnak kevésbé művelt, vagy egyáltalában műveletlen elemeiről van szó. Mert maga a becsületnek egységes és szentséges fogalma nem darabolható fel kasztok szerint; ennek a fogalomnak minden izében annyira megegyező s homogén erkölcsi karaktere van, hogy akármennyire is szétdaraboljuk, minden kis atómjának a jellege ugyanaz marad, a becsület fogalmának minden kis paránya megint csak becsület és semmi más!

Ebben a nagy, homogén erkölcsi fogalomban épen ugy benne van a polgári, mint a katonai becsület fogalma. Ez a nagy, egységes fogalom nem tűr meg semmiféle disztíngciót. Ez világos és kétségtelen! Restellem kissé a dolgot, hogy erre a meggyőző elmélkedésre a Protics miniszternek minapi kudarcá, illetőleg annak a bárdolatlan délszláv népnek ősztonszerű tiltakozása tudott csak rávezetni.

Mert, ha egy kissé gondolkozunk az eseten, belátjuk, hogy van ám ezen egy kis restelleni való...

Sebestyén Árpád.

MULATSÁG.

Az Egyetemi kör estélye. Az Egyetemi kör tegnap este az idegen főiskolai hallgatók tiszteletére, akik a kossuth ünnepélyre és a diáknagygyűlésre városunkba érkeztek, kör estélyt rendezett a New-York szálloda földszinti nagytermében. A táncmulatság szépen sikerült és csak a reggeli órákban ért véget. Az estélyen Kiss Mór dr. egyetemi rektor, Apáthy István dr. prorektor, Pisztorý Mór dr. és Vertán Endre dr. orsz. gyűl. képviselők is megjelentek.

A jelen voltak névsora:

Asszonyok: Dr. Apáthy Istvánné, Bedőházy Józsefné, dr. Benel Jánosné, Féder Ottóné, Farkas Antalané, Gaál Antalné, Grün Salamonné, Macholóny Józsefné, Major Józsefné, Nagy Danielné, Nagy Gyuláné, Orbók Mórné, Pacher Györgyné, Pál Béláné, Papp Lukácsné, Salamon Sándorné, Török Józsefné és dr. Vertán Endréné.

Leányok: Bedőházy Katinka és Margitka, Benel Ibolya, Farkas Mariska, Féder Margit, Grün Lóri, Kolmann Hajnalka, Lászlóffy Emma, Macholóny Mariska, Major Annus és Erzs, Nagy Gabriella, Nagy Józsa, Orbók Ilus, Pacher Zsófi, Papp Mariska és Erzs, Pungur Lini és Teri, Salamon Rózsa és Török Annus.

Közgazdaság.

A hazai ásványvizek érdekében. A Hazai Mechanikai Palackgyár r. t. azzal a panaszszal fordult a kolozsvári kereskedelmi és iparkamarához, hogy gyártmányai a magyar fogyasztók részéről nem vétetnek kellő mérvben igénybe s midőn ezen körülmény okát a fogyasztóknak a hazai termékek iránti idegenkedésben s előítéletében keresi, egyben azon kérelmet intézi hozzánk, miként hívnánk fel gyártmányaira a nagy közönség figyelmét. Kamaránk a kérelemnek örömmel tesz eleget, mert nevezett gyár kitűnő minőségű gyártmányai minden tekintetben megállják a versenyt a külföld hasonló készítményeivel s éppen ezért nevezett cég palackgyártmányait a legnagyobb bizalommal ajánljuk a hazai fogyasztó közönség figyelmébe. Megjegyezzük, hogy nevezett gyár a hozzá beérkezett elismerő nyilatkozatokból az érdeklődőknek szivezen szolgál. Kereskedelmi és iparkamara Kolozsvár. — Az északamerikai piacon hazai boraink jó hírnevével való visszaélések megakadályozása érdekében, a kereskedelmi és földmívelésügyi Minister uraktól vett figyelemztetés folytán, a kolozsvári kereskedelmi és iparkamara a kivitellel foglalkozó borkereskedők figyelmébe ajánlja, hogy az eddigi gyakorlattól eltérőleg a borokat nem hordókbán, hanem palackokban és eredeti pecsét alatt küldjék ki a newyorki kereskedőknek.

Pályázat. A kolozsvári kereskedelmi és iparkamarához újabb a következő pályázati hirdetmények érkeztek: M. kir. államép. hivatal Dës: mikolai bucsujárárhely templom tornyának felépítésére. M. kir. államép. hivatal Nagyenyed: ozi áll. iskola felépítése ápr. 15. Cs. és kir. hadtest hadbíróság Nagyszében: kórházi fehérnemű szállításra ápr. 12. M. á. v. igazgatóság: 1. ón szállításra ápr. 15. 2. fahidak végleges felépítésére ápr. 11. palotaujfalui két gyalogfelüljáró vaszerkezete szállítására ápr. 12. M. á. v. üzletvezetőség Zágráb: kavics

szállításra márc. 31. Ezen hirdetmények a kamara irodájában betekintheők.

Főszerkesztő: Várady Aurél dr.
Felelős szerkesztő: Perl Alfréd dr.
Kiadó „Napló“ hírlapkiadó-vállalat.

Egy teljes „Mayer“ féle conversation lexikon, 20 kötet legújabb kiadás harmad árban eladó. Cim a kiadóhivatalban.

Átköltözés miatt egy elegáns szobaberendezés nagyon olcsón eladó Bel-farkas-u. 18. sz. a.

Bor eladás

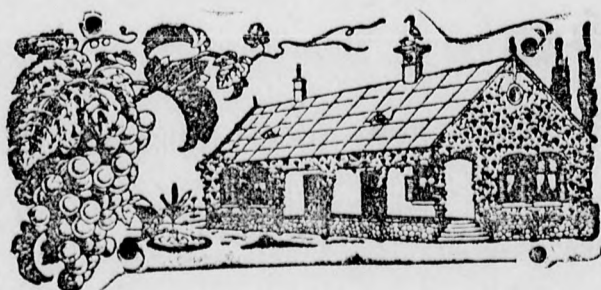
Szeged balástyai minta-telepen termelt finom fehér, Siller és vörös boraim száz liternél nagyobb mennyiségben szállítok 17 krajcártól feljebb. Mintát 3 korona beküldése mellett több fajborból küldök. A megrendelést fele előleg beküldése mellett vagy utánvét mellett azonnal szállítok. 700—800 literes hordónál árengedmény. Megrendelések kéretnek Szeged, Valéria-tér 6 szám a. Galbáts Lajos szőlőbirtokoshoz

Régi erdélyi borok

Unió-utca 7. szám alatt.

Szilvási, hadrevi, rózsamáli stb. a Benigni pincéből palackozva és hordóval olcsón eladók.

Asztali borok 90 fillér, 1 kor. 20 fillér árban üveggel együtt literenként ugyanott kaphatók. Rendelés házhoz küldetik. — Telephon szám 531. Üvegek visszavétnak.

Szőlő-ugaszt!

Ültessünk minden ház mellé és kertjeinkben föld- és homoktalajon.

A szőlő hazánkban mindenütt megterem s nincsen oly ház, melynek fala mellett a legcsekélyebb gondozással felnevelhető nem volna, ezenkívül más épületeknek, kerteknek, kerítéseknek stb. a legregebb disze, anélkül, hogy legkevésbé helyet is el foglalna az egyébre használható részekből. Ez a legháladáatosabb gyümölcs, mert minden évben terem. Erre azonban nem minden szőlőfaj alkalmas (bár mind kuszó természetű), mert nagyobb része, ha megősi, termést nem hoz, ezért sokan nem értek el eredményt eddig. Hol ugyanis alkalmas fajokat ültettek, azok bőven ellájták házuikat az egész szőlőérés idején a legkitűnőbb muskatály és más édes szőlőkkel.

A fajok ismertetésére vonatkozó színes fénynyomatu katalógus bárkinek ingyen és bérmentve küldetik meg, aki címét egy levelezőlapon tudatja. Bortaju szőlőültvények is még nagy mennyiségben kaphatók leszállított áron. Borok csak ádi fogyasztásra 50 l. és feljebb olcsó árban és „Delaware“ sima, ültetéshez és ebből bornimta.

Ermelléki első szőlőültvénytelep, Nagy-Kágya, Biharmegye.

A több mint félszázad óta fenálló

LE CONSERVATEUR

francia életbiztosító és kiházasító intézet leányoknak hozományt, fiuknak kezdő üzleti tőkét, szülőknek nyugodalmat agort biztosít csekély évi befizetés alapján.

Az intézet kimutatott tőkéje:

152 millió korona.

Orvosi vizsgálat nincs!

Magyarországi igazgatóság:

BUDAPEST, VII. Kerepesi-ut 30. szám.

A Z

„Erdélyi Általános

Takarék és Hitelszövetkezet“

KOLOZSVÁRT, Ferencz József-ut 2.

betétekért 5% kamatot fizet

s a további 1/2 %-ot kitevő betétkamatadót

is sajátjából fedezi.

Minden művelt embernek

tájékozással kell ma bírnia az „occult tudományok“ felől.

A spiritizmus, psychizmus, mediumizmus, a magnetizmus, hypnotizmus, szomnambulizmus, a clairvoyance, telepathia stb.

az „érzékföltölti világnak“ olyan jelenségei, melyek elől ma már nem elzárkózni kell, de azokat tanulmányozni kötelesség, ha azt akarjuk, hogy hozzászólhassunk.

MAGYAR SPHINX

cím alatt most egy folyóirat jelenik meg, mely feladatául tüzte ki az occult tudományok propagálását hazánkban is és pedig a külföldi ily irányú előkező színvonalon álló folyóiratok mintájára

kritikai és tudományos alapon,

menten minden vallási rajongástól, elfogult tulzástól és éppen

a tévhit, babona és charlatanizmus leküzdésére.

Mutatónyűzetet 50 fillér ellenében küld

a MAGYAR SPHINX kiadóhivatala BARÓTH Háromszék megye.

Ugyanitt közelebbről meg fog jelenni „A Hipnotizmus csodás világából.“ Érdeklődők forduljanak a „M. Sph.“ kiadóhivatalához

Első kézből, a gyárban vásárol Ön olcsón és legjobban!

Első magyar villamos erőre berendezett hangszergyár

STOWASSER J.

királyi udvari hangszergyáros, hadsereg-szállító, a Rákóczi javított tárogató és a hangfokozó gerenda feltalálója

Budapest, II., Lánchid-utca 5. szám.

Ajánlja saját gyárában készült, általánosan elismert különleges (specialitás) fa-, réz-, fuvó- és vonós hangszereit, czimbalmokat, stb.

Legnagyobb raktár és gyár.

Hegedűk 3-, 4-, 5-, 6- forinttól feljebb, a legjobb felszereléssel.

Hangfokozó gerenda

mely által bármely hegedű vagy gordonka sokkal jobb, erősebb és légyebb hangot nyer (biztos siker); hegedűbe javítással 4- frt.

Harmonikák, legjobb, erős, elpusztíthatatlan hangokkal, 2-50, 3-, 4-, 5- forinttól feljebb. Különleges acélhangú hangversenyharmonikák, saját minták.

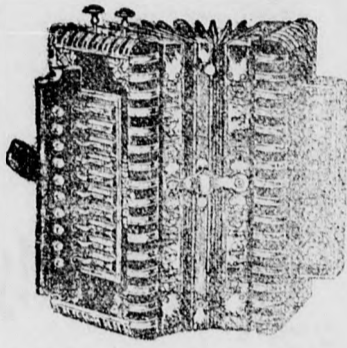
Zenekarok teljes felszerelése előnyös feltételek mellett, jutányos árban, elismert jó minőség, a hadsereg és a legtöbb katonai zenekaroknak szállítója vagyok.

Javítások az összes hangszereken, különleges szakzerül pontossággal, jutányos árban eszközöltenek.

Kezesség minden egyes hangszereken.

TÁROGATÓ rózsafából, ujezást billentyűvel és iskolával, 30- frttól feljebb.

Harmoniumok, világ-legjobb gyártmány, 65- frttól feljebb.

Kivitel nagyban és kicsinyben!

Árjegyzék minden hangszerről kívánatra ingyen és bérmentve küldeték.

Ujhelyi M. és Tsa

könyvnyomdája

Kolozsvár,

Jókai-utca 15. szám.

Elkészítetnek mindennemű nyomtatványok a legújabb és legdiszesebb kiállításban jutányos árakon

Vidéki megrendelések pontosan teljesítetnek

Telefon szám 379.

Fraenkel Simon

fakereskedő

Kolozsvárt.

Telefon szám 83.

Tudomásul!

Raktáromon levő összes régi és új kimustrált fa-anyagok igen olcsó áron kerülnek eladásra. A kinek épület-fa és asztalos anyagokra szüksége van, míg a készlet tart, ne mulassza el szükségletét beszerezni FRAENKEL SIMON fakereskedőnél.

Telefon szám 83.—

Hirdetések felvétetnek a kiadóhivatalban.

Mezőgazdasági Bank és Takarékpénztár

Részvénytársaság

KOLOZSVÁR, Mátyás király-tér 9. sz. I. em. (Báró Jósika-palota).

Elfogad betéteket a legelőnyösebb kamatozás mellett naptól-napig s azokat felmondás nélkül fizeti vissza s a betéti kamatadót is sajátjából fizeti.

Leszámitol váltókat előnyös kamatláb mellett.

Kölcsönöket nyújt értékpapírokra és váltófedezet alapján, jelzálog kölcsönöket ad földbirtokra és házakra előnyös kamatláb mellett.

Sorsjegyek, záloglevelek és egyéb értékpapírok beszerzését, valamint a sorsjegyek húzásainak nyilvántartását minden díj nélkül eszközöli.

Osztálysorsjegyek elárusítási helye. Az összes bank és takarékpénztári üzletekre vonatkozó felvilágosítással szívesen szolgál

az igazgatóság.

Hivatalos órák: d. e. 9-től fél 1 óráig.